

Останні часи спостерігається зміщення акцентів у мистецьких запозиченнях. Якщо наприкінці ХХ ст. українських художників приваблювала передусім екзотика японської культури, то на сучасному етапі японізму митці постмодерністських практик звертаються до глибинних аспектів традиційного японського мистецтва. Вони інтегрують у свої проекти елементи каліграфії, бойового мистецтва, чайної церемонії, звучання японської флейти сякухачі та інші культурні коди, надаючи їм нового мистецького значення.

Звернення українських митців до японської традиційної культури є частиною їхнього пошуку нових художніх форм. Інтерпретація японського мистецького досвіду дозволяє акціоністам включити у свої проекти елементи споглядальності та медитативного занурення, розширюючи межі сучасного художнього висловлювання в контексті постмодернізму.

М. Шарпило

**РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ НАСЛІДКІВ ГОЛОКОСТУ
У ФІЛЬМІ БРЕДІ КОРБЕТА «БРУТАЛІСТ» (2024)**

М. Sharpylo

**REPRESENTATION OF THE CONSEQUENCES OF THE HOLOCAUST
IN BRADY CORBETT'S FILM "BRUTALIST" (2024)**

Фільм «Бруталіст» (2024) режисера Бреді Корбета є суттєвим внеском у сучасні дослідження Голокосту. Стрічка пропонує осмислити проблематику пошуку єврейської ідентичності через образ архітектора-емігранта Ласло Тота. Герой вижив у концтаборі «Бухенвальд» та емігрував до США, де зіштовхнувся зі складнощами адаптації, соціальної дискримінації та власною реалізацією стилю бруталізм у післявоєнному світі. У порівнянні з іншими кінострічками, наприклад, «Фотограф з Маутхаузена» (2018) або «Син Саула» (2015), де акцентується на реалістичному відтворенні подій геноциду, «Бруталіст» зосереджується на представленні його наслідків і впливу на подальше життя тих, хто вижив. Зважаючи на те, що сам Корбет стверджує, що його надихнули історії митців Луїса Кана і Марселя Бреєра, ми також розглядаємо фільм у контексті того, як мистецтво стає інструментом подолання травми Голокосту.

Проаналізувавши зазначену стрічку, можемо виокремити ключові елементи, які дозволяють зрозуміти, як саме відбувалась соціальна та культурна адаптація євреїв після пережитих подій Катастрофи:

1. *Голокост як особиста трагедія.* У фільмі немає зображення жаклих подій, проте згадки про них зустрічаються в кожному кадрі. Наприклад, в одній зі сцен, герой вперше за довгий час повертається до творчості та чує радіоповідомлення про створення держави Ізраїль. Цей момент підкреслює внутрішній дисонанс Тота. З одного боку, пережите залишається з ним, з іншого — світ кардинально змінюється. Дослідниця Голокосту Дебора Ліпштадт підкреслює, що вцілілі в трагедії зіштовхнулися з екзистенційною дилемою. Вона ґрунтувалася на питанні, як адаптувати для себе пам'ять про страшну подію, продовжуючи жити далі.

2. *Зображення труднощів культурної асиміляції.* Ласло Тот зіштовхується з проявами антисемітизму, які заважають йому інтегруватися в американське суспільство. Як стверджує філософіня Ханна Арендт, емігранти-євреї в США

опинялися в ситуаціях, коли їм доводилося обирати між асиміляцією та збереженням своєї самотності;

3. *Прояв пережитої травми через мистецький аспект.* Зазначимо, що стиль бруталізм характеризується масивністю форм і застосуванням необроблених матеріалів (бетон, метал, скло). Саме тому, у «Бруталісті» творчість — спосіб опору. Роботи головного героя розглядаються не лише як самовираження, але й як інструмент боротьби з власною травмою Голокосту. Це зіставляється з концепцією «архітектури як пам'яті» Пітера Айзенмана (Меморіал жертвам Голокосту в Берліні) і Данієля Лібескінда (Національний монумент Голокосту в Оттаві). Їх роботи використовують монументальні концепції, що символізують втрату. У фільмі це втілюється через естетику будівель Ласло.

4. *Дихотомія пам'яті та забуття.* Тот живе між двома світами — спогадами про Європу та необхідністю будувати майбутнє в Америці. Він намагається забути Голокост, але постійно повертається до нього думками. Досвід головного героя ілюструє концепцію соціолога Моріса Альббака щодо колективних спогадів, які формуються за допомогою особистих рефлексій на події. Ця думка доповнюється дослідженнями історика Яна Ассмана про культурну пам'ять, яка здатна постійно відтворюватися в житті людини, незалежно від її бажання.

Резюмуючи, можемо стверджувати, що «Бруталіст» не лише презентує історичні події. Образ Ласло Тота є метафорою єврейського досвіду ХХ ст., де трагедія Голокосту, подальша еміграція, асиміляція та боротьба за ідентичність синтезуються в складні соціокультурні процеси. Крім того, фільм Бреді Корбета розширює культурологічний дискурс про Катастрофу та її наслідки, використовуючи візуальну мову мистецтва.

М. Конєва

**ПРОЯВИ ТРЕШ-МОДИ
В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОЄКТІ С. ВОЛЯЗЛОВСЬКОГО «МЕЧІ НА ОРЛА»**

M. Konyeva

**MANIFESTATIONS OF TRASH FASHION
IN S. VOLYAZLOVSKY'S ART PROJECT "SWORDS INTO PLOWSHARES"**

Станіслав Волязловський є одним із найяскравіших представників сучасного українського мистецтва. Його творчість відзначається експериментальністю, провокацією та епатажем. Художник часто звертався до табуованих тем, проявляючи гостросоціальні проблеми. Одним із найбільш показових його проєктів у цьому контексті став «Мечі на орала» (2004), що був створений як мистецька рефлексія на події Помаранчевої революції.

Назва проєкту відсилає до біблійного вислову, що символізує перетворення війни на мир, конфлікту — на співпрацю. Однак у С. Волязловського ця ідея набуває критичного забарвлення: художник демонструє складне відчуття використаності суспільства, розчарування в ідеалах революції та їхню трансформацію у звичайні споживацькі потреби.

В основі проєкту лежить практика треш-фешн, яка апелює до ресайклінгу та створення нових образів із відпрацьованих матеріалів. Митець використовує мерч Помаранчевої революції — символіку, яка ще донедавна мала високе ідеологічне значення, — для пошиття купальників для дружини та плавок для себе. Таким чином,